

Za gospodarje

Maribor, dne 22. aprila 1936.

Dolinšek, Kamnica.

Naš sosed Blaž — kmetški vzor.

V dolini pod Blaževim domovjem se razprostirajo lepi travniki, ki jih seka celo omrežje travniških jarkov, da se odvaja na ta način odvišna vlaga, posebno v deževnem času. Tudi na Blaževem posestvu je bilo par teh odvodnih jarkov. V tistem času so bili vsi ti jarki gosto obraščeni z raznim ničvrednim grmovjem in vrbovjem, vmes pa gosto in visoko jelševje, tako da je od strani pogledana dolina izgledala kakor jelšev gozd. Splošno je bilo razširjeno mnenje, da jelše in drugo grmovje varuje obrežje travniških jarkov pred deročo in trgajočo vodo. Večina je pustila rasti vse, kar je le bilo, ter so se šopirili vmes tudi prav lepi hrasti. Da so na ta način travniki jako močno trpeli, ker je senca dušila travišča, in dober del travnikov ni dal vsled tega kaj prida košnje, je razumljivo. Edino za lenuhe je bilo to grmovje kaj vredno, ker so se lahko vedno muhali po sencah okoli.

Sosed Blaž pa ni kaj veselo pogledal to grmovje, ki je rastlo ob njegovih travniških jarkih. Že prvo zimo je šel nad njega. Podrl in izkopal je kratkomalo vse. »Gozdno drevje spada v gozd in ne na travnik«, je dejal in lepo poravnal zemljo ob bregovih jarkov ter ga posejal s travniškim zdrobom, da se bo hitreje obrastlo. V resnici so se jarki prav lepo obrastli in tudi najhujša povodenj ni odnesla Blažu nič zemlje, ker je travniška ruša obrežje bolje varovala kot vse jelše in grmovje skupaj. Tudi ob potoku je Blaž odstranil vse, ga lepo uravnal in obsadil obrežje z dobrimi sortami vrb, ki jih je porabil za pletenje košar in privezovanje v vinogradu in sadonosniku. Te vrbe je rezal vedno do tal nazaj, da so krepkeje pognale in niso delale sence.

Malce začudeno so gledali sosedje! Ko so pa videli, kako se je Blažu dobro obneslo, so tudi oni šli nad svoje grmovje

in danes pusti rasti to nesnago le še par zanikarnih gospodarjev.

Naš sosed Blaž v nedeljo.

Blaž ni nikoli opuščal ali zamujal nedeljske službe božje. Tudi pri večernicah smo ga videli skoro vsakokrat. Tam je črpal vso moč za svoje delovanje. Počival pa tudi v nedeljo ni. Ko je prečital »Slovenskega gospodarja«, ki mu je prinašal novice iz bližnjega in daljnega sveta, je odšel na sprehod po svojem posestvu. Vsako sadno drevo si je posamič ogledal, če se ni kje vgnezdil kak škodljivec, lubadar, gosenice, uši itd. Kako manjše opravilo je pri tem ogledovanju Blaž kar v nedeljo opravil, večja dela si je pa pridržal za v ponedeljek. Dejal je: »Ljubi Bog mi gotovo ne bo zameril, ako odrežem kako mladiko v nedeljo, vsega kor vem, da imam manj greha kot tisti, ki nedelje in praznike posvečujejo s pitjem, plesanjem in razuzdanostmi«. Gostilne Blaž od znotraj ni poznal; res ni bil abstinents in je rad zvrnil kozarček ali dva doma ali pri sosedih, toda nikdar ni šel v gostilno. Raje jo je nameril k sosedom, ki so ga kmalu vsi vzljubili ter so se pomenili malo o gospodarstvu, politiki in drugih zadevah. S kokošmi vred je šel v nedeljo spat in v ponedeljek zjutraj je čil in svež šel zopet na svoje težko delo.

Delovanja pri društvih se Blaž ni branil in je rad sodeloval povsod, saj človek je ustvarjen za družabnost in bi popolnoma otopel, ako bi mislil vedno le na svoje delo. Nikdar pa ni Blaž sodeloval tam, kjer je glavni cilj in smoter zabava in gašenje žeje. Kakor je znal ločiti plevel od žita, tako je razločeval s svojim zanesljivim čutom med dobro in slabo družbo. Blaž ni bil samo vzoren gospodar, marveč tudi vzoren katoliški Slovenec.

Zahtevajte povsod

»Slovenskega gospodarja«!

Ali je zatiranje krvave ušice mo- goče?

Krvava ušica (Schizoneura lanigera) živi na kupih na koži debel in vej sadnega drevja, predvsem jablan. Najrajši se pa drži na nežni kožici brazgotin zaceljenih ran, napada pa seveda mlajše okoli brstov; pa tudi na koreninah jo najdemo. Spoznamo jo po snežnobeli, volni podobni prevlaki, v katero so zavite nasebine. Ta iz voščenih niti sestavljena odeja varuje škodljivca pred sovražniki in mokroto. Če tak kupček med prsti stisnemo, prst krvavo pordeči, odkoder tudi ime zajedalke.

Ušica se pojavi v majniku in se zelo hitro množi, ker iz zimskih jajčec izleže samice koté žive mladiče in le samice, ki rode zopet le rodove samic brez oplodbe, kar se ponavlja skozi celo poletje. Poletne ušice so brez kril in šele proti koncu poletja se izležejo krilate, ki skrbijo za razširjenje mrčesa na vse strani s tem, da koté spolne živali, torej samice in samce. Te samice šele ležejo po oplojenju jajčeca in ohranjajo na ta način rod čez zimo.

Ušica izsesava mezo izpod kože, radi česar slabi drevo. Škoda je pa tudi radi neverjetne množine škodljivca temu primerna.

V pozimskem času jih zatiramo z arborinom, ker prezimi v zavetnih skrivališčih po drevju tudi marsikatera brezkrilna samica, posebno pa po koreninah. Dobro se je obneslo tudi mazavo milo in sicer radi tega, ker se najprej posuši, a postane mazavo pri vsaki padavini, radi česar učinkuje zopet jetko.

Neposredno pa zatiramo krvavo ušico tudi s kalijem, ki je eno glavnih redilnih snovi rastlinstva, celo uspešno, tako da izginjajo nasebine od leta do leta in kakor so poskusi pokazali, jih navadno v drugem letu po gnojenju s kalijem ne opazimo več. Moramo pa vsakemu drevesu precej močno pognojiti s kalijem, pri čemer itak ne pride ničesar v kvar; nasprotno po mojem mnenju primanjkuje tega važnega hraniva sadnemu drevju. Gnojilo (40%no kalijevo sol) potrosimo pod celo krono drevesa — ne le okoli debla — in zelo dobro je celo poštupano zemljo prekopati in pomešati, posebno pri močnem napadu. Delo se navadno opravi v spomladi ali jeseni, da se

zemlja ne izsuši, temveč obdrži vlago za vegetacijo.

Z ozirom na veliko gospodarsko važnost tega zatiranja krvave ušice, priporočam našemu kmetu, da tudi on poskusi in o uspehu se bo sam prepričal, ker ima z enim in istim izdatkom dvojno korist, kar je pri današnjih gospodarskih prilikah važno vedeti. Š—o.

Ljudski pravnik.

Tožba na izplačilo vloge. Sivka Marija. — Denarni zavod, pri katerem imate vložnih 40.000 Din, doslej še ni prosil za zaščito. Zato Vam mora (po predhodni pravilni odpovedi, ako je predpisana) znesek 4000 Din, ki ga nujno potrebujete, izplačati. Upamo, da bodo gospodje pri Posojilnici, ako jim boste s tožbo resno zagrozili in svojo potrebo obrazložili, to sami uvideli. Ako ne, boste pač morali vložiti tožbo. Kakih omejitev v izplačevanju, na katere niste izrecno pristali, Posojilnica ne more z uspehom uveljavljati.

Plačilo nenaročenega časopisa. Narat Franc. — Poslali so Vam brez naročila časopis »Bojovnik«, sedaj pa Vas po odvetniku terjajo na plačilo 150 Din. Vprašate, ali ste dolžni plačati? Pošiljatelj bi Vas moral opozoriti, da Vas bo smatral za naročnika, ako časopisa ne boste vrnili. Vendar pa Vas mora opozoriti s posebnim dopisom ali na posebnem listu. Ako se nahaja tako opozorilo natisnjeno v časopisu samem, mora to biti dobro in na prvi pogled vidno, ne pa morda na mestu, ki se ga lahko prezre ali pa le z navadnimi, malimi črkami. Iz te razlage presodite, ali ste dolžni plačati naročnino. Stroškov prvega opomina Vam pa ni treba plačati v nobenem primeru!

Gospodarske zanimivosti.

Razburjenje na živinskem trgu v Mariboru. Na mariborskem živinskem trgu 14. t. m. je prišlo do razburljivih prizorov, ki bi bili sigurno rodili dejanske obračune, da ni pravočasno posegla vmes policija. V očigled kmečki organizaciji, ki ne pusti, da bi živinorejci prodajali živino pod ceno, so se organizirali tudi živinski prekupci in mešetarji. Prekupci pač najbolj peče to, da ne sme njihova živina stati na sejmu pomešana s kmečko, ampak ji je mestna občina odkazala

posebne prostore. Dne 14. aprila so pa prekupci na dano znamenje pograbili svojo živino za vrvi in so jo odvedli med ono, katero so prignali kmetje. Akcijski odbor se je obrnil takoj telefonično na g. podžupana Žebota, na kojega poziv je šef policije odposlal redarje na kolesih na sejmišče, da so napravili red in prisilili prekupce, da so odstranili svojo živino iz kmečke. Prekupci so hoteli s pomožanjem speljati kupce, ki rajši kupujejo živino od kmetov nego od mešetarjev. Na prihodnjem sejmu v Mariboru bodo kmetje sami skrbeli za to, da jim prekupci ne bodo mešali reda in cen.

Železniške prage je začela Italija izdelovati iz betona. S tem bo zopet prizadeto naše lesno gospodarstvo, ker smo dosedaj dobavili večino naših hrastovih pragov za Italijo.

Kolonija židovskega kapitala postaja. To dokazujejo zadnji dogodki na belgrajski borzi, kjer se je ugotovilo, da prihaja v državo zelo veliko deviz, ki jih kupujejo uvozniki pod roko za plačilo tujezemskih dobaviteljev. Te devize so v zvezi s pritokom tujega kapitala, ki v čimdalje večji meri prihaja v državo. In sicer je to samo židovski kapital, ki se seli iz Dunaja in Budimpešte, nekaj radi pretečega nevarnega ozračja, ki tam židom ne obeta nič dobrega, še več pa zaradi mnogo večjih možnosti dobička, ki se temu kapitalu nudijo v Jugoslaviji. Naša država je na najboljši poti, da postane židovska kolonija, če se ne bo pritok tega kapitala, ki prihaja k nam samo zaradi izrabljanja, na kak način primerno reguliral.

Vsi naši notranji dolgovi (razen letalič) so znašali koncem marca po nominalni vrednosti 6.228 milijonov Din. Z odkupom obveznic ter izžrebanjem je bilo tega dolga do konca 1935 plačano 724 milijonov Din, v proračunskem letu 1935-1936 pa še za 102,4 milijona Din. Skupno torej za 827,48 milijona Din.

Francoski kapital se zanima za pridobivanje petroleja v Jugoslaviji, zahteva pa, da naša država jamči za večji odkup pridobjenega petroleja.

V beograjski livarni »Merkur« je bilo uradno raztopljenih 200.000 vžigalnikov, ki so jih zaplenili organi finančne kontrole. Ali res ni bilo mogoče te vžigalnike drugače uporabiti?

Železarna v Zenici je začela spet obratovati v polnem obsegu in so bili zopet nastavljeni vsi preje odpuščeni delavci.

V Osijek je prišla perzijska vojaška komisija, ki namerava nakupiti 2000 konj za perzijsko artilerijo.

Gospodarska obvestila.

Vinarsko društvo za dravsko banovino v Mariboru im. X. redni letni občni zbor in VIII. vinarski kongres dne 6. in 7. junija 1936 v Narodnem domu v Brežicah.

Plemenski sejem rodovniške govede pingavske pasme v Ormožu. V soboto dne 2. maja t. l. priredi banska uprava v Ljubljani plemenski sejem za ormoško cikasto (pingavsko) govedo predpoldne na sejmišču v Ormožu. Na ta sejem bo prignanih večje število dobre plemenske živine, osobito plemenskih bikcev v starosti od 5 mesecev do dveh let, ter je vsled tega dana primerna prilika za nabavo dobre plemenske živine, na kar opozarjamo vse interese. Vse nadaljnje informacije se dobijo pri Zvezi selekcijskih društev v Ormožu.

Velenje. Zborovanje podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva za srez Slovenjgradec se bo vršilo v šmartnem pri Velenju v nedeljo dne 26. aprila, ob 10. uri dopoldne v Društvenem domu pri farani cerkvi. K temu zborovanju vabimo v prvi vrsti odbore vseh podružnic, ki spadajo v ta srez. Dobro došli so vsi člani podružnice kakor tudi drugi.

Najvažnejša hmeljska poročila in cene.

Savinjska dolina: Obrezovanje hmelja je v glavnem končano in tudi hmeljevke so večinoma že postavljene. Vlage ima rastlina dovolj in ji je za nadaljnji razvoj potrebno predvsem toplo vreme. — V kupčiji je še vedno nekaj zanimanja in povpraševanja, vendar z ozirom na splošni položaj na svetovnih tržiščih v prvi vrsti le za cenejše blago. Sicer pa so še neprodane zaloge lanskega pridelka že prav picle.

Vojvodina: Obrezovanje hmelja je v polnem teku. Rastlina je razmeroma dobro prezimila ter ni trpela škode. — V kupčiji je položaj nespremenjeno miren in je nekaj zanimanja le za cenejše blago,

Češkoslovaška: V hmeljski kupčiji je položaj v glavnem nespremenjen in je stalno razmeroma še precej prometa, v glavnem za izvoz, nekaj pa tudi za domače pivovarne. Cene so ostale v glavnem nespremenjene in so se zopet učvrstile. Tako notira pri čvrsti zaključni tendenci lanski žateški pridelek 36—37 Din, uštecki in roudnički 25—31 Din ter dubski 11—18 Din za 1 kg. Znamkovanih je doslej v Zatcu 46.000 stotov lanskega pridelka.

Cene hmelju so sledeče: Nemčija Hal-fertau 80 Din, Češkoslovaška Žatec 45 D, Anglija Golding 39 Din, Francija alzaški 26 Din, Jugoslavija savinjski 18 Din, Se-verna Amerika Oregon 16 Din, Belgija Alost 15 Din, Poljska wolinski 14 Din.

Dopis.

Občina Slov. Bistrica okolica se je že v letu 1935 zavzela za regulacijo hudournikov in potoka v vasi Devina, Zg. Ložnica in Kostanjevica ter dosegla, da so se isti po banskem inženjerju pregledali. Z delom pa se takrat še ni moglo začeti vsled pomanjkanja kredita. Občina se je za izvedbo teh del ponovno obrnila s prošnjo na bansko upravo v Ljubljani dne 27. 3., na kar je dosegla, da je g. ban delo odobrila in odredil z odlokom od 9. 4. 1936, da se z delom prične že v teku te pomladi. Pri tem delu pridejo v poštev sami revni domači delavci, tako da bo tistih 200.000 Din, ki so predvideni za to delo, ostalo med tukajšnjim revnim prebivalstvom. — Občina je tudi zaprosila za uputnice brezplačnega prevoza koruze in ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravilje za nakazilo 1 vagona brezplačne koruze, katera bi se razdelila med brezplačne delavce, drvarje in kočarje, ki jih je v občini nad 50%. — Letošnji proračun je bil od banske uprave pravočasno odobren, tako da se je isti mogel izvajati s 1. aprilom t. l. Proračun izkazuje dohodkov 179.516 Din in toliko izdatkov ter je znižan od preteklega za okroglo 19.000 D. — Občina je nadalje naklonila sadjerejcem cenena v dnu drevesca, pri čemer j prišlo v poštev nad 80 posestnikov s djarjev. V preteklem proračunskem letu na je naklonila znatne podpore biko- in svinje-rejcem.

Cene in sejmska poročila

Mariborski trg. Na mariborski trg 18. aprila so pripeljali 23 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 9—11 D, slanina 12—13. Kmetje so pripeljali 6 voz sena po 55—58, 1 otave 50, 3 slame 30, 51 voz krompirja 0.75—1, 14 vreč čebule 4—5. Česen 12—14, zelje glava 1—4, ki-slo 4, grah v stročju 14—16. Jabolke 5—8, suhe slive 9—12, celi orehi 10—11, luščeni 28. Na trgu je bilo 10 vreč pše-nice po 1.50, 8 rži 1.50, 9 ječmena 1.50, 17 koruze 1.25—1.50, 13 ovsa 1, 11 prosa 1.50, 14 ajde 1, 8 prosenega pšena 4, 7 ajdovega pšena 3, 19 fižola 2—3. Sme-tana 10, sirovo maslo 20—24, kuhano ma-slo 24—28. Prinesli so 120 kokoši po 18—25, 504 piščancev po 25—55, 5 gosi 35—45, 9 puranov 35—55, 6 rac 18—20, 13 kozličev po 35—60 in 4 jagnjeta po 50—70 Din.

Mariborski živinski sejem. Prignanih je bilo 9 konjev, 14 bikov, 108 volov, 253 krav in 13 telet, skupaj 397 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu 14. aprila 1936 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 3.50 do 4 D, poldebili voli 3 do 3.50, plemenski voli 3 do 3.50, bikji za klanje 3.25 do 3.50 D, klayne krave debele 2.80 do 3, plemen-ske krave 2.50 do 3, krave za klobasarje 1.50 do 2, molzne krave 3 do 4, breje krave 3 do 3.80, mlada živina 3.50 do 4. teleta 4.50 do 5.50 Din. Prodanih je bilo 216 komadov.

Mariborski svinjski sejem 17. 4. 1936. Na ta svinjski sejem je bilo pripeljanih 197 svinj, cene so bile sledeče: Mladi pra-šiči 5—6 tednov stari komad 70 do 100 Din, 7—9 tednov stari 110 do 140 Din, 3—4 mesece stari 160 do 220 Din, 5—7 mesecev stari 230 do 340 Din, 8—10 me-secev stari 370 do 500 Din, 1 leto stari 560 do 850 Din, 1 kg žive teže 6 do 7.50 Din, 1 kg mrtve teže 7.50 do 9.50 Din. Prodanih je bilo 115 svinj.

Mesne cene v Mariboru: Volovsko meso I. vrste 1 kg 8—10 Din, volovsko meso II. vrste 6—8 Din, meso od bikov, krav in telic 4—6 Din, telečje meso I. vrste 8—10 Din, telečje meso II. vrste 5—6 D, svinjsko meso sveže 8—12 Din.